

Vlaams
Parlement

ingediend op **1028** (2016-2017) – Nr. 1
21 december 2016 (2016-2017)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Gwenny De Vroe

over het uitvoeringsplan voor het huishoudelijk
afval en gelijkaardig bedrijfsafval

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
Gweny De Vroe, Lydia Peeters;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Johan Danen.

Plaatsvervangers:

Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Caroline Bastiaens, Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy;
Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

INHOUD

I.	Toelichting door de OVAM	4
1.	Context	4
2.	Globale doelstellingen.....	4
3.	Doelstelling restafval	5
4.	Ondersteuning op maat	5
5.	Taakverdeling publieke en private actoren	5
6.	Selectieve inzameling	6
7.	Eindverwerking	7
8.	Zwerfvuil	7
II.	Vragen en opmerkingen van de leden.....	8
1.	Tussenkoms van Valerie Taeldeman	8
2.	Tussenkoms van Bart Nevens	8
3.	Tussenkoms van Gwenny De Vroe.....	10
4.	Tussenkoms van Wouter Vanbesien	10
5.	Tussenkoms van Hermes Sanctorum-Vandevoorde	11
6.	Tussenkoms van Tinne Rombouts	11
III.	Antwoorden	11
	Gebruikte afkortingen	15
	Bijlagen: zie dossierpagina op www.vlaamsparlament.be	

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn hield op 13 december 2016 een gedachtewisseling met Ann De Boeck, celhoofd van het team Lokale Besturen van de OVAM, en Luk Umans, themaverantwoordelijke voor afvalverbranding van de OVAM, over het uitvoeringsplan voor het huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval. Deze gedachtewisseling met de administratie vormt een vervolg op een eerdere gedachtewisseling met de minister en de OVAM over dit onderwerp (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 757/1).

De getoonde presentatie van de OVAM is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit stuk op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting door de OVAM

1. Context

Ann De Boeck die in april al het ontwerp van het uitvoeringsplan in de commissie voorstelde, legt uit dat de definitieve versie door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 16 september 2016. Zij begint haar toelichting met een schets van de context. Er werden twee studies uitgevoerd, één over de demografie en één over de ruimtelijke context. Zij leerden dat maatwerk nodig is. De bevolking is zeer verschillend, waarbij de spreker leeftijd, inkomen, culturele achtergrond en taal vernoemt. Men kan dan ook niet één afvalboodschap brengen. In de plaats moet het lokale niveau een beleid op maat voeren. Ruimtelijk varieert Vlaanderen evenzeer, van zeer grote steden tot redelijk landelijke gemeenten. Door met beide conclusies rekening te houden, past het plan in het regeerakkoord 2014-2019, dat de lokale besturen erkent als het eerste aanspreekpunt. Het Vlaamse beleid vormt een kader, de lokale besturen voeren het uit. In het voorliggende plan worden ze dan ook meer geresponsabiliseerd en krijgen ze taken opgelegd.

2. Globale doelstellingen

De eerste algemene doelstelling gaat over preventie. De totale hoeveelheid huishoudelijk afval (restafval en selectieve inzameling samen) mag niet meer groeien, hoewel de bevolkingsgroei tot 2022 op ongeveer 4 procent geschat wordt. De hoeveelheid per inwoner moet dus dalen van ongeveer 522 kilogram per inwoner per jaar vandaag naar 502 kilogram in 2022.

Een andere doelstelling is de blijvende ontkoppeling van de afvalproductie en het stijgende consumptieniveau. Om dat te bereiken wil de Vlaamse overheid lokale besturen stimuleren om verder in te zetten op de deeleconomie. Daarnaast is een duurzaam aankoopbeleid een manier om de circulaire economie aan te trekken door een afzetmarkt te creëren voor de gerecycleerde materialen. Verder wordt er gewerkt aan een collectief plan voor luiers om die specifieke materiaalketen te optimaliseren. Tot slot wordt ook aan preventie gedaan in een duurzaam evenementenbeleid.

De volgende algemene doelstelling betreft hergebruik. Het plan mikt op de verhoging van de huidige 5 kg effectief hergebruik per inwoner naar 7 kg. Dit wordt gemeten aan de hand van de verkoop in de kringloopwinkels, waaraan de subsidiërende overheid immers gegevens kan vragen, anders dan bij Troc, eBay, Kapaza of initiatieven van vzw's. Doel is te achterhalen waarom sommige gemeenten nu al 7 kg halen en andere slechts 2 kg en actieplannen op te stellen om die laatste hoeveelheid op te trekken.

Het plan introduceert verder het nieuwe concept van gelijkaardig bedrijfsrestafval, dat naar aard en samenstelling vergelijkbaar is met huishoudelijk afval maar in grotere hoeveelheden vrijkomt. De spreker onderstreept dat productieafval erbuiten valt. Het plan mikt op 15 procent minder gelijkaardig bedrijfsrestafval dan in 2013, waarvan de nulmeting 881.616 ton bedraagt. Nieuw tegenover het ontwerpplan is dat de doelstelling gemeten wordt ten opzichte van de tewerkstelling in Vlaanderen. Het gelijkaardig bedrijfsrestafval groeit immers met het aantal werknemers.

3. Doelstelling restafval

De doelstelling voor huishoudelijk restafval verschilt voortaan van gemeente tot gemeente. De spreker projecteert daarbij een kaart die de vroegere toestand laat zien, waarin met dezelfde doelstelling van 180kg/inwoner/jaar voor alle gemeenten werd gewerkt. In de helft daarvan, gearceerd op de kaart, werd een correctiefactor toegepast, wat vooral voor veel verwarring zorgde. Omdat de hoeveelheid restafval die een gemeente genereert, niet alleen wordt bepaald door het lokale beleid maar ook door socio-economische factoren als hoogbouw, toerisme en rijkdom, ging de OVAM op zoek naar een manier om het beleid daaruit te isoleren. Men kwam uit op de typologie van Belfius Bank, die gemeenten in clusters indeelt, wat een vergelijking van het lokale afvalbeleid mogelijk maakt. Daarmee kon de correctiefactor afgeschaft worden. Ook de afsplitsing van vergelijkbaar bedrijfsafval verdwijnt maar dat wordt gecompenseerd in de doelstelling.

Concreet worden voor de 16 clusters 11 doelstellingen geformuleerd op basis van hun afvalproductie in de voorbije jaren. Zoals gezegd, wordt een extra toegekend voor het vergelijkbaar bedrijfsafval dat wordt ingezameld. De spreker erkent dat de Belfius-indeling uit 2007 stamt, maar het is wel de meest recente. Als de bank haar indeling actualiseert in 2017 of 2018, zal de OVAM het effect op de doelstelling bekijken en ook de werking met clusters zelf evalueren in samenwerking met de VVSG en Interafval. Tot aan de evaluatie zijn de doelstellingen richtinggevend. Bij een positieve evaluatie worden ze bindend.

Doordat het afvalbeleid in Vlaanderen intercommunaal georganiseerd is en de clusterindeling dus leidt tot verschillende doelstellingen binnen hetzelfde werkingsgebied, wordt in het plan ook voor elke intercommunale een doelstelling geformuleerd. De berekening daarvan is gebaseerd op de principes dat gemeenten die hun doelstelling vandaag al halen, dat niveau moeten handhaven, terwijl gemeenten die dat nog niet doen, moeten zakken tot hun doelstelling. Daarop toont ze een tabel met de gewogen gemiddelden waartoe dit leidt. Aan de hand daarvan kunnen intercommunales zien of ze goed bezig zijn. Als alle intercommunales hun doelstellingen halen, haalt ook Vlaanderen zijn doelstelling.

4. Ondersteuning op maat

Doelstellingen op maat vragen ook ondersteuning op maat. De OVAM start met visitaties, in de eerste plaats van de minst scorende gemeenten. Er wordt een benchmarkmethodologie ontwikkeld. Binnen de clusters worden lerende netwerken opgezet in samenwerking met Interafval. De OVAM is bezig met de opmaak van een kustprogramma. Ook de samenwerkingsverbanden tussen de OVAM en de lokale besturen blijven ondersteuning op maat aanbieden.

5. Taakverdeling publieke en private actoren

Wat de taakverdeling betreft, ligt voor het huishoudelijk afval de regierol bij de lokale besturen. Aan het ontwerpplan werd toegevoegd dat inzameling door scholen en verenigingen kan, mits voorafgaande goedkeuring door het lokale

bestuur, beperkt tot een brengsysteem, met toezicht door het lokale bestuur en uitgebreide sensibilisering over de ingezamelde stroom.

Vergelijkbaar bedrijfsafval kan ingezameld worden door lokale besturen, doch beperkt tot drie restafvalzakken of 22,5 kg per tweewekelijkse inzameling, wat minder is dan in het ontwerpplan. De spreker merkt nogmaals op dat die hoeveelheden meegeteld worden bij het huishoudelijk afval voor het halen van de doelstelling. De grenzen voor papier, karton en pmd zijn vastgelegd in de erkenning van Fost Plus en konden in het voorliggende plan niet gewijzigd worden. Ze worden wel herbekeken bij de volgende erkenning.

Gelijkaardig bedrijfsafval wordt in principe ingezameld door privaatrechtelijke actoren, maar het kan ook door lokale besturen, op voorwaarde van een inzameling via een aparte bedrijfsentiteit. Verwerking kan eveneens als ze een aparte bedrijfsentiteit daarvoor oprichten of een aparte boekhouding voeren. De OVAM controleert en rapporteert jaarlijks aan de Vlaamse Regering.

6. Selectieve inzameling

De volgende dia bevat een grafische voorstelling van de laatste resultaten van de sorteeraanlyse. Nog heel wat stromen in het restafval blijken materialen te bevatten waarvoor al selectieve inzameling bestaat, naast stromen die nog beter ingezameld zouden kunnen worden zoals kunststoffen.

Zoals gezegd moeten lokale besturen voor de selectieve inzameling een beleid op de maat van hun burgers ontwikkelen. Huis-aan-huisinzameling kan vervangen worden door een brengsysteem op korte afstand, bijvoorbeeld in een stedelijke kern met kleine woningen. De gemeente bepaalt. Voor recyclageparken krijgt men de keuze tussen de afstandsnorm (90 procent van de inwoners woont op minder dan 5 km in vogelvlucht) en de bestaande inwonersnorm (1 park vanaf 10.000 inwoners, een bijkomend vanaf 30.000). Permanente minirecyclageparken kunnen meegenomen worden in de bepaling van de norm. Wat de openingsuren betreft, wordt opgelegd dat een park minstens een avond per week plus een zaterdag open moet zijn. Het verbod op de inzameling van huisvuil en gft-afval in een recyclagepark wordt geschrapt, wat nog wel een aanpassing van VLAREM vereist.

In de loop van de planperiode worden ook bijkomende sorteerverplichtingen ingevoerd. De inzameling van harde kunststoffen in een recyclagepark wordt verplicht binnen het jaar na de goedkeuring van het plan. Wat verpakkingen betreft, bevat het plan de intentie om bij de nieuwe erkenning van Fost Plus te gaan naar de verplichte inzameling van restplastics, naast een evaluatie en eventuele aanpassing van de rapportage over de recyclagecijfers. Via VLAREMA wordt de inzameling van kunststoffen (harde kunststoffen, folies en EPS) bij bedrijven verplicht. De OVAM wil meer selectieve inzameling van textiel door een verduidelijking van de sorteerboodschap. Voor voedselverlies is de doelstelling van de roadmap overgenomen: -15 procent tegen 2020. Gft-afval wordt uitgebreid met keukenafval (categorie 3, dierlijke bijproducten als vleesresten en dergelijke). In de planperiode wordt ook de selectieve inzameling van organisch-biologisch afval van bedrijven verplicht vanaf 2021. Wat grof vuil betreft, wordt gewerkt aan een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor matrassen tegen 2018 en een voor meubelen op iets lagere termijn, zodat ook deze stromen uit het grof vuil verdwijnen.

7. Eindverwerking

Verbranden

Wat de eindverwerking betreft, bepaalt het regeerakkoord dat de verbrandingscapaciteit moet afgestemd worden op het beschikbare aanbod. In 2015 bedroegen zij respectievelijk 2021 kiloton capaciteit en 2081 kiloton aanbod.

Het plan stelt dat, gelet het huidige evenwicht (in feite een klein overaanbod afval), enkel bij afbouw van de bestaande verbrandingscapaciteit nieuwe kan worden vergund. Het beschikbare afvalaanbod moet fundamenteel en structureel (over drie jaren) groter zijn dan de beschikbare capaciteit bij de beoordeling van een aanvraag, maar ook als dat het geval is, wordt niet meer capaciteit vergund dan dat nieuwe niveau.

Het plan mikt op de ontwikkeling van een langetermijnvisie 'eindverwerking' tegen eind 2018, op basis daarvan wordt een instrument voor de ondersteuning van de afbouw van capaciteit ontwikkeld. Als de doelstellingen gehaald worden, zou zich immers onwenselijke overcapaciteit op het vlak van verbranding kunnen voordoen.

Verder wil het plan de energieprestatie van de installaties verhogen. Voor de bepaling van de precieze voorwaarden wordt gewacht op de Best Available Techniques Reference Document (BREF) 'Waste incineration', die nog in ontwikkeling is.

Wat mobiliteit betreft, kunnen nieuwe installaties op een nieuwe site enkel een vergunning krijgen als ze ook bereikbaar zijn via alternatieve vervoersmodi, ook al heeft de OVAM weinig invloed op het effectieve gebruik daarvan. Bij elke hervergunning moeten de ecologische voetafdruk en het mobiliteitsaspect meegenomen worden in de adviesverlening.

Storten

Wat storten betreft, is in het plan een moratorium ingeschreven voor bijkomende stortcapaciteit op nieuwe locaties. Aanvragen voor uitbreiding worden bekeken in functie van de beschikbare stortcapaciteit per categorie.

8. Zwerfvuil

Tot slot gaat ze nog in op het zwerfvuil, waarvoor de doelstellingen uit het ontwerp behouden zijn gebleven. Tegen 2022 neemt de hoeveelheid zwerfvuil significant af. De totale hoeveelheid zwerfvuil daalt met 20 gewichtsprocent (of 40 volumepercent) tegenover 2013, dus van 17.500 ton in 2013 tot 14.000 ton in 2022. De score op de netheidsindex voor de drie slechtste doelplaatsen (autostradeparkings, stopplaatsen openbaar vervoer en afvalverzamel punten) moet omhoog met 10 procent, wat neerkomt op een vermindering van het zwerfvuil op zich met 60 procent, aangezien in de index bijvoorbeeld ook graffiti zit.

In 2018 is een eerste evaluatie gepland. Ondertussen is het netheidsnetwerk al zeer sterk uitgebreid tot een team van 10 personen. Zwerfvuil wordt bekeken als een gedeelde verantwoordelijkheid van burger, regionale overheid, lokale overheid, industrie en andere partners zoals verenigingen.

De OVAM startte met coachingtrajecten, die al werden opgezet met 57 gemeenten, individueel of via de intercommunale. Daarin worden vuilnisbakken en veegplannen bekeken, wordt personeel getraind, handhaving efficiënter

gemaakt en worden vrijwilligers geactiveerd. In 2018 wordt gemeten wat het effect op zwerfvuil was in die gemeenten. Met de afdeling Wegen en Verkeer en met De Lijn wordt aan een samenwerkingsprotocol gewerkt en worden projecten opgezet. Voor marien zwerfvuil wordt samengewerkt met Waterwegen en Zeekanaal NV. Ook met bedrijven als Pizza Hut, McDonald's en Colruyt wordt samengewerkt.

Wat handhaving betreft, wordt gewerkt aan de afstemming tussen GAS-boetes en controle op Vlaams niveau, en wordt de West-Vlaamse Handhavingsweek volgend jaar in alle provincies uitgerold.

Tot slot wijst de spreker op enkele innovatieve projecten. Met Interza wordt gewerkt rond anonieme doelplaatsen (camerabewaking, nudging) en met Vlaams-Brabant rond zwerfvuil op trage wegen.

II. Vragen en opmerkingen van de leden

1. Tussenkoms van Valerie Taeldeman

Valerie Taeldeman vraagt meer uitleg over de meting van de evolutie van het hergebruik, meer bepaald over het aandeel van private initiatieven en verenigingen daarin. Zij bevestigt dat Interafval, de VVSG en de lokale besturen om doelstellingen op maat vroegen.

Wanneer precies vindt de actualisering van de clusterindeling plaats? Wie wordt daarbij betrokken? Verder vraagt zij zich af of de doelstellingen voor de lokale besturen nog duidelijk zijn, nu er niet alleen voor hen zijn maar ook voor de intercommunales, waarbij beide kunnen verschillen, zoals ook effectief het geval is in haar eigen gemeente. Kan de OVAM verzekeren dat iedereen dat goed begrijpt?

Heeft zij zelf goed begrepen dat de lokale besturen voortaan toestemming kunnen geven voor de inzameling door scholen en verenigingen van papier en karton?

Minireclageparken zijn een goed initiatief maar worden de lokale besturen daarvoor gesubsidieerd door de OVAM?

Klopt het dat de OVAM niet wil wachten tot 2017 met de evaluatie van de proefprojecten inzake inzameling van harde plastics, en dat men al vroeger een beslissing wil nemen? Welke richting zal zij uitgaan?

Heeft de OVAM er zicht op waar de bijdrage van 9 miljoen euro door de bedrijven aan de strijd tegen zwerfvuil naartoe gaat? Hoe kan het parlement de resultaten monitoren?

2. Tussenkoms van Bart Nevens

Bart Nevens vindt het positief dat het plan rekening houdt met reacties op het ontwerp in het parlement en tijdens het openbaar onderzoek. Wat waren de vragen die in dat laatste werden opgeworpen? Op welke werd ingegaan en op welke (nog) niet?

Kan de OVAM meer toelichting geven bij de bijdrage van het evenementenbeleid aan preventie, op welk vlak volgens het lid een mentaliteitswijziging zeker nodig is en waarbij hij het achteloos achterlaten van afval op festivals als voorbeeld geeft? Misschien is op dat vlak niet alleen een beleidskader maar ook een

verplichting voor organisatoren nodig, suggereert hij. In datzelfde kader vraagt hij om meer te anticiperen op het effect van de toenemende consumptie buitenshuis, waarbij hij streetfood als voorbeeld geeft.

Verder onderstreept hij dat nog altijd winst te boeken valt in de reductie van de hoeveelheid restafval. Nog te veel materialen die reeds selectief worden ingezameld blijven achter in de restfractie, ook al heeft men die terecht tot de duurste gemaakt. Bij sommige intercommunales en met name in steden bestaat nog koudwatervrees ten aanzien van de invoering van het diftar-systeem, dat nu eenmaal met containers werkt.

Het lid pleit ervoor dat het afvalbeleid inspeelt op nieuwe woontendensen van wonen met hogere densiteit, zoals met afvalstraten en ondergrondse containers. Men laat nog te gemakkelijk bouwprojecten toe zonder dat er is nagedacht over een bijhorend afvalbeleid. Welke rol ziet de OVAM voor zichzelf daarin?

Komt er bij een eventuele aanpassing aan een geactualiseerde Belfius-index een nieuw openbaar onderzoek? Dat lijkt het lid nuttig te zijn, mede in het licht van toekomstige fusies van gemeenten.

Dat de meting van de hoeveelheid vergelijkbaar bedrijfsafval gekoppeld wordt aan de tewerkstelling lijkt hem logisch.

Wat papier en karton betreft, vraagt hij aandacht voor het gratis, niet-geadresseerd reclaimedrukwerk. Sommige lokale besturen heffen er een soort belasting op, wat omslachtig is en niet veel opbrengt. Het gaat om grote hoeveelheden, die vaak ongelezen en nog in plastic verpakt bij het afval belanden. Het lid dringt erop aan de sector bewust te maken van milieuvriendelijke alternatieven.

Tot slot pleit hij ook voor de snelle invoering van een uniform en duidelijk systeem voor de selectieve inzameling van harde plastics en folie. Veel verpakkingsmateriaal is immers nog herbruikbaar als grondstof. Gezien de problemen die er vandaag reeds zijn door het onderscheid inzake soorten kunststof die al dan niet wel in de pmd-zak mogen, denkt het lid dat men beter met één zak zou werken en dat de verdere sortering van die ene zak beter op het einde van de keten zou gebeuren. De inzamelkost is hierdoor lager en bovendien bevat de pmd-zak nu reeds een percentage aan die kunststoffen. Het lid hoopt dat Fost Plus snel kan overtuigd worden van een nieuwe aanpak van de inzameling en verwerking van kunststof. Hij peilt naar de stand van zaken met Fost Plus en de evaluatie ervan. Kan vandaag al een beslissing worden genomen, afgezien van de onderhandelingen met Fost Plus over een nieuw samenwerkingsakkoord? Of laat men een en ander over aan eigen initiatieven van gemeenten en intercommunales?

Ook over het aspect van de verbrandingscapaciteit mag niet te licht worden heengegaan. Er is een duidelijke correlatie tussen de hoeveelheid restafval en de geografisch beschikbare afvalverbrandingscapaciteit. Hij stelt een gedachtewisseling over alle aspecten van dit probleem voor en wijst daarbij op het fenomeen dat sommige verbrandingsovens van intercommunales en het afvalbeleid van sommige gemeenten communicerende vaten vormen. Het geheel daarvan moet in kaart gebracht worden in de plaats van telkens ad hoc te beslissen. Trouwens, de OVAM heeft volgens hem ook mogelijkheden om mobiliteitseisen te verwerken in de vergunningen die het aflevert.

3. Tussenkomst van Gwenny De Vroe

De fractie van *Gwenny De Vroe* onderstreept dat het vorige plan resultaten heeft opgeleverd en hoopt voor het voorliggende hetzelfde. In het licht van de recente resolutie betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 992/2) had het lid meer ambitie van de OVAM verwacht in haar langetermijnvisie op afvalverwerking. Inzake afvalverbranding pleit de resolutie immers om de verbrandingscapaciteit af te stemmen op de resterende afvalproductie en de ondersteuning van de afbouw van die capaciteit daaraan te koppelen. Zij pleit ook voor een aparte hoorzitting over dit specifieke aspect.

Wat restafval betreft, vraagt ze naar de stand van zaken in het haalbaarheidsonderzoek naar de uitbreiding van de gft-fractie met keukenafval. Is het onderzoek daartoe beperkt of is het blikveld breder? Voor wanneer zijn de resultaten?

Ook haar fractie is voorstander van minder plastic produceren en verbruiken. Uitbreiding van de pmd-zak op eenduidige en duidelijke wijze lijkt haar het meest geschikte middel. Ze vraagt naar de eerste resultaten van de proefprojecten.

Welke inzichten heeft de OVAM ondertussen over de recycleerbaarheid van de verschillende soorten bioplastics? Werd dat al diepgaand onderzocht? Het gebruik van biodegradeerbaar plastic zou in veel gemeenten welkom zijn om de hoeveelheid restafval te verminderen, merkt ze op.

Om welke redenen is de doelstelling op het vlak van hergebruik niet ambitieuzer?

Verder is het belangrijk dat het plan rekening houdt met de nieuwe strategie inzake ruimtelijke ordening zoals neergelegd in het ontwerp van het witboek BRV met hoogbouw, verdichting en verkerning. Het lid vraagt naar de visie van de OVAM.

4. Tussenkomst van Wouter Vanbesien

Wouter Vanbesien wil weten of de doelstellingen gefixeerd dan wel dynamisch zijn, met name of ze aangescherpt zullen worden in het licht van het beleid op het vlak van circulaire economie, wat men toch mag verwachten nu de nota van de Vlaamse Regering. Visienota 2050. Een langetermijnstrategie voor Vlaanderen (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 720/1), er een speerpunt van maakt en een transitie-manager in het vooruitzicht stelt.

Welke plaats krijgt de ondersteuning van 'repair' in het plan?

Is er zicht op de kwaliteit van de afvalscheiding in brengsystemen en sorteerstraten? Noopt dat tot beleid?

Verder sluit hij zich aan bij de vraag van *Gwenny De Vroe* over de afbouw van de verbrandingscapaciteit. Het lid pleit voor een planmatige aanpak en niet aanvraag per aanvraag. Is er naast ondersteuning voor afbouw van capaciteit geen regie-instrument nodig dat de eigen agenda's van intercommunales verbindt met de algemene doelstelling? Bij nieuwe verbrandingscapaciteit let de OVAM ook op de ecologische voetafdruk en de mobiliteit die dit teweeg brengt. In welke mate wordt dat ook met andere instanties besproken, aangezien de OVAM zegt daar zelf weinig invloed op te hebben?

Hoe werkt de netheidsindex in grote lijnen en houdt die er rekening mee hoelang zwerfvuil blijft liggen?

Wat brachten gemeenten en intercommunales naar voren in het openbaar onderzoek over het statiegeld voor drankverpakkingen en gaf dat er aanleiding toe om dat principe uit het ontwerp te halen?

5. Tussenkost van Hermes Sanctorum-Vandevoorde

In het algemeen pleit *Hermes Sanctorum-Vandevoorde* voor meer ambitie, waarvan al verschillende voorbeelden zijn gegeven.

Wat hergebruik betreft, pleit hij er niet voor alle peer-to-peerinitiatieven zoals repaircafés over te nemen maar anderzijds hoeft de Vlaamse overheid zich niet te beperken tot kringloopwinkels. Als voorbeeld geeft hij herbruikbare luiers, die een aanzienlijke milieuwinst opleveren maar duurder zijn in de aankoop, naast de vooroordelen die er ten onrechte over bestaan. Kan de Vlaamse overheid daar niet iets meer het voortouw nemen?

Kan zij ook niet verder gaan in de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor producten die uiteindelijk in restafval terechtkomen?

Over duurzaam aankoopbeleid wordt al lang en veel gepraat, maar er gebeurt weinig. Moet men daar geen harde percentages op plakken zodat de Vlaamse overheid zelf het verschil maakt?

6. Tussenkost van Tinne Rombouts

Tinne Rombouts wijst op het gevaar dat kringloopwinkels om hun doelstelling te halen, zaken zullen overnemen die nu al vrijwillig gebeuren dankzij initiatieven van verenigingen om herbruikbaar materiaal op te halen, maar die niet in inzamelingscijfers komen. Daardoor krijgt men een verschuiving binnen een bestaande kringloop zonder dat het hergebruik werkelijk stijgt. Bovendien wordt vrijwilligerswerk vervangen door professionalisering in de plaats van het te koesteren. Houdt het plan daar rekening mee? Zij suggereert om de vrijwilligers hun werk te laten doen en de kringloopwinkels voor de registratie in te zetten.

Welke norm telt als die van de intercommunale hoger is dan die van de gemeente of omgekeerd? Wat als gemeenten, die niet alles zelf in de hand hebben, hun norm niet halen?

III. Antwoorden

Hergebruik

Ann De Boeck herhaalt dat de OVAM vandaag alleen zicht heeft op hergebruik in de kringloopcentra. Het is heel moeilijk om alle initiatieven die lopen, in kaart te brengen. De kringloopcentra krijgen subsidies in ruil voor de registratie, die een administratieve werkbelasting vormt. De OVAM is zich er weliswaar van bewust dat er vragen zijn om meer zicht te krijgen om deze andere vormen van hergebruik, alsook op het aandeel van initiatieven in kader van de deeleconomie, bijvoorbeeld 'repair' op het materialenbeleid maar ze heeft vandaag nog geen antwoord op de vraag hoe men dat moet aanpakken. Zij wijst erop dat kringloopcentra geen concurrentie vormen want zij betalen nooit voor wat ze binnenkrijgen. Er is nog ruimte op die markt om de doelstelling te verhogen, verzekert ze. Ook KOMOSIE, de koepel van kringloopcentra, zegt geen probleem te hebben met de andere initiatieven. Het plan pleit wel voor meer samenwerking. Zelf noemt ze doelstellingen van het plan ambitieus maar realistisch. De norm van 5 kg werd, na correctie van de rapportage door de centra, net niet gehaald.

Belfius-indeling

Belfius verzekerde dat de bank om de tien jaar haar clustering actualiseert. De opstart van de evaluatie is afhankelijk van de uitvoering daarvan. Zij gebeurt samen met VVSG en Interafval, waarmee ook de opmaak van de doelstellingen in het plan is besproken. Of er een nieuw openbaar onderzoek komt, hangt dan weer af van de resultaten van de evaluatie. Als een gemeente van cluster verandert en de herberekening levert een beperkt verschil op, wordt de doelstelling waarschijnlijk niet aangepast. Als het meer is, moet de regering beslissen over een plaanpassing, met de bijhorende vereisten die het decreet oplegt.

Streefcijfers afval, per gemeente of per intercommunale?

Het Materialendecreet legt de verantwoordelijkheid voor het halen van de doelstelling op het niveau van de gemeente. De OVAM kan geen verplichtende doelstelling opleggen aan een intercommunale. Het is aan de gemeente om te beslissen of en in welke mate zij bevoegdheid overdraagt aan een intercommunale. Aarschot bijvoorbeeld doet dat niet. De doelstellingen van de intercommunales zijn richting gevende werkinstrumenten en niet bindend. Of een gemeente zijn doelstelling heeft gehaald wordt niet elk jaar tot op de kilogram beoordeeld. Als een serieuze stijging zich jaar na jaar voordoet, treedt de OVAM op en wordt bekeken wat de reden is.

Restplastics

Wat de inzameling van restplastics betreft, staat vandaag in de erkenning van Fost Plus dat het proefprojecten moet opstarten voor 0,5 procent van de Vlaamse bevolking. Ze lopen in drie Vlaamse (Wervik, Aalter en Waregem) en drie Waalse gemeenten. Daarnaast experimenteert een aantal intercommunales vrijwillig met de roze zak. Ook die worden gedeeltelijk door Fost Plus gefinancierd. Het wordt daartoe verplicht in zijn erkenning. De drie genoemde Vlaamse gemeenten hebben elk hun eigen systeem. In de ene wordt gewerkt met een aparte, paarse P+-zak voor verpakkingen in hard plastic en folie. In een andere wordt in de paarse, P+MD-zak alle harde plastic ingezameld en folie in een aparte, witte zak. In de derde worden folies niet ingezameld. Ze lopen in Wervik en Aalter sinds januari, en in Waregem sinds maart. Opvolging gebeurt door de IVC en de OVAM. Hun evaluatie gebeurt na de afloop in 2017.

Hoewel op alle fronten het besef groeit dat in de volgende erkenning van Fost Plus een veralgemeende inzameling van restplastics zal opgenomen worden, wil de OVAM nu nog niet beslissen in welke vorm. Dat zal afhangen van de resultaten van de proefprojecten en van de experimenten met de roze zak, waarin meer dan alleen verpakkingen worden verzameld.

Zwerfvuil – inzet van de middelen

Voor de inzet van de 9 miljoen voor zwerfvuilbestrijding verwijst ze naar het in de inleiding genoemde team en de opgesomde acties. De evaluatie vindt, zoals gezegd, plaats in 2018.

De OVAM heeft 1 vte voltijds ingezet op het evenementenbeleid. Zowel kleine als grote worden begeleid. Van dat laatste geeft ze de herbruikbare bekertjes op de Gentse Feesten als voorbeeld, naast Tomorrowland.

Diftar – Koppeling met ruimtelijke ordening

Ze verzekert dat de OVAM oog heeft voor de koppeling met ruimtelijke ordening, wat blijkt in het plan, en herhaalt daarbij dat het de gemeenten vrij staat om te bepalen waar ze brengsystemen geschikt achten. Dat is niet beperkt tot stedelijke gebieden. Kwaliteit van de ingezamelde stroom is inderdaad een aandachtspunt, zoals duidelijk vermeld wordt in de tekst van het plan, maar er zijn wel degelijk middelen voor de bewaking ervan, waarbij ze aangepaste openingen als voorbeeld geeft.

Bioplastics

Het is niet de bedoeling om de gft-inzameling volledig open te stellen voor bioplastics, maar de vervanging van fruitstickers, die anders toch in de gft-fractie terechtkomen, door biodegradeerbare is zeker wenselijk. Die mogelijkheid wordt onderzocht samen met de biodegradeerbare plastic zakjes. Voor de rest mikt de OVAM eerder op inzameling via pmd, omdat ze voor de consument ook vaak moeilijk te onderscheiden zijn van andere soorten. De exacte stand van zaken laat ze navragen.

Netheidsindex

De netheidsindex integreert terecht heel wat aspecten, ook de omgeving en de perceptie van netheid.

Openbaar onderzoek

Het openbaar onderzoek leverde zeer veel suggesties en adviezen op, waarvan het uitgebreide verslag op de website van de OVAM te lezen valt, met name op www.ovam.be/uitvoeringsplan.

Hergebruik

Voor de herbruikbare luiers herinnert ze aan haar verwijzing naar het plan met het ketenproject. In elk geval zal men slechts een deel van de bevolking kunnen overtuigen, waardoor het nodig blijft om zich ook op de andere luiers te richten, met name door ze beter recycleerbaar te maken. Het al dan niet invoeren van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid is een politieke discussie.

Duurzaam aankopen

Voor duurzame aankopen is de doelstelling op Vlaams niveau 100 procent tegen 2020 met bijhorend actieplan.

Eindverwerking

Luk Umans legt uit dat de OVAM naar aanleiding van de plan-MER zelf becijferde welk klimaateffect de acties voor selectieve inzameling en preventie kunnen opleveren. Strikt genomen kan dit beperkt worden tot de vraag of er al dan niet nood is aan een beperking van afvalverbrandingscapaciteit. Maar de doorrekening van verschillende scenario's wees uit dat recyclage een reductie kan opleveren in logistiek en verwerking. De band tussen materialen- en klimaatbeleid is zeer belangrijk voor de OVAM, onderstreept hij.

Wat het traject tijdens de planperiode en de regierol van de OVAM betreft, stipt hij aan dat het werk aan de langetermijnvisie 2050 volgend jaar begint. Doel is klaar te zijn tegen eind 2018 wat de afvalverwerking betreft. In een begeleidende studie wordt nagegaan welke alternatieven bestaan voor de huidige restafvalver-

branding, hetzij op pilotschaal, hetzij op industriële schaal. Nagegaan wordt daarbij ook welke restfracties van de verbranding nog kunnen worden aangevend in de circulaire economie. De genoemde, technische studie begint dus volgend jaar en moet in de zomer van 2018 klaar moet zijn. Het voorstel over de eventuele afbouw en de daarvoor benodigde instrumenten moet volgens het plan tegen 2020 klaar zijn.

De inschatting van de verwerkingscapaciteit is een benedengrens omdat rekening wordt gehouden met de mogelijkheid van optimalisering van de vermenging van afval in de vuurhaard waardoor de effectieve verbrandingscapaciteit hoger ligt dan de theoretische.

De aspecten van mobiliteit in de ecologische voetafdruk zijn inderdaad belangrijk en worden meegenomen in de advisering, OVAM kan hier wel niet het grote verschil maken.

Bij een eventuele afbouw van capaciteit zullen ondersteuning of aspecten zoals de geografische spreiding in beschouwing moeten genomen worden.

Het aspect van de energie-efficiëntie van thermische valorisatie moet wel goed in de gaten gehouden worden. Hij vermoedt in het licht van de lobbyactiviteit dat de waarden van het huidige BREF ook in het toekomstige zullen opgenomen worden.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Gwenny DE VROE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BREF	Best Available Techniques Reference Document
BRV	Beleidsplan Ruimte Vlaanderen
diftar	differentiatie tarieven
EPS	geëxpandeerd polystyreen
GAS	gemeentelijke administratieve sanctie
gft	groente-, fruit- en tuinafval
Interafval	samenwerkingsverband van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), alle Vlaamse afvalintercommunales en andere lokale besturen die instaan voor lokaal afvalbeleid
Interza	afvalintercommunale van Kampenhout, Kraainem, Steenokkerzeel, Wezembeek-Oppem en Zaventem
IVC	Interregionale Verpakkingscommissie
MER	milieueffectrapport
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
pmd	plastic flessen, metaalverpakkingen, drankkartons
VLAREM	Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning
VLAREMA	Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen
vte	voltijds equivalent
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk